

1918. 10. 13. nap

HORVÁTH JOZSEF, KÉKESDI GYULA, NEMES JÁNOS
ÉS ORDAS NÁNDOR RIPORTSOROZATA

244
32.

Sir Clerk terve sikerült

A Budapestre október 23-án érkezett Sir Georg Clerk először Garami Ernővel és Peidl Gyulával tárgyalt. Nyíltan, kertelés nélkül feltárta előttük az antant elképzeléseit.

— Uraim, Magyarországon teljes a zűrzavar, s ezt tovább nem engedhetjük meg — mondta. — A szovjetek offenzívába mentek át, a román hadsereget ki kell vonni, fontosabb feladatai vannak. Azonban ennek előfeltétele Horthy fővezér és seregének bevonulása Budapestre. Az antant olyan kormányt kíván, amelyben a szociáldemokrata párt is képviselteti magát.

— Sir, pártunk támogatja az önök elképzelését — vette át a szót Garami. — De szabadjon megemlíteni feltételünket, ha úgy tetszik kérésünket. Pártunkban igen sokan szemben álltak a proletárdiktatúrával. Kérjük, hogy ezek ne részesüljenek üldözésben és pártunk szabad politikai tevékenysége biztosítva legyen.

Sir Clerk ezt maga és Horthy nevében is megígérte Garamiéknek, viszont semmi kifogásuk nem volt a „Tanácsköztársaságban komoly szerepet vittek” szigorú megbüntetése ellen.

A Horthy-különítményesek szörnyetteinek híre már eljutott a fővárosba és Peidl és Garami „elvtársak” bőrtüket feltették, cseppet sem voltak megnyugodva. Garami ki is bökte:

— És milyen konkrét garancia van arra, hogy Horthy, bejövetele után nem követ el atrocitásokat, hogy megtartja ígéretét?

— He is a gentleman! (Ő úriember!) — válaszolta Sir Clerk.

A Clerk által követelt új koalíciós kormány — tervével Friedrichék és a Siófokon állomásozó fővezérség nem értett egyet. Clerket azonban ez nem zavarta. November 5-én magához rendelte Horthyt és az „ellenzéki” pártok képviselőit: Lovászy Mártont, dr. Vázsonyi Vilmost, Garami Ernőt, Nagyatádi Szabó Istvánt.

— Nem vitatkozni kérttem az urakat — közölte Clerk —, hanem dolgokat tudomásul venni! A nemzetközi politika igényli az antanttól, hogy Magyarországon átmenetileg polgári-szociáldemokrata kormány alakuljon.

A tárgyalásról készült jegyzőkönyv tanúsága szerint az „ellenzéki” politikusok helyeslően tudomásul vették az antantnak azt a kívánságát, hogy Horthy vonuljon be Budapestre. Horthy viszont elfogadta az átmeneti kormánymódosítást. Aláírta azt a nyilatkozatot, amely szerint:

„A hadsereg alárendeli magát az antant megbízottjának közreműködésével létrejött kormánynak... a hadsereg a polgári jogenyelőség alapján áll, s kiméretlenül elfojtja a bolsevizmusnak még a csiráit is.”

E nemes célt szentesítették alá-

írásukkal a munkásgyilkos Horthy ugyanúgy, mint a „tisztá demokrácia” szószólója, a szociáldemokrata Garami Ernő, no meg a nagy „demokrata” Vázsonyi Vilmos is.

„Egészen világosan láttuk — írta később emlékirataiban Garami — hogy Horthy nem volt őszinte és hogy a megállapodást hátsó gondolatokkal kötötte. Világos volt az is, hogy ez a megállapodás semmiféle biztosítékot nem nyújt a várható atrocitásokkal szemben.”

Ezzel megtörtént a szociáldemokrata vezérkar részéről is Horthynak a felhatalmazás a forradalmárok vadállati legyilkolására, a munkásosztály irtalmatlan elnyomására, arra hogy a horthysta sereg „kiméretlenül elfojtja a bolsevizmusnak még a csiráit is.”

November 23-án megalakult az antant által követelt Huszár Károly-féle koalíciós kormány, amelyet „koncentrációs” kormánynak neveztek el. Az összes ellenforradalmi pártoknak e „koncentrációs” kormányában a szociáldemokrata Peyer Károly miniszteri tárcát nyert. társa: Miákits pedig államtitkár lett.

Horthy seregének budapesti bevonulása már előbb megtörtént. November 16-án.

Borús, esős, fekete reggel volt. A Dunántúlt, a Duna-Tisza között végiggyilkoló tiszti bandák, a darutollas különítmények, a csendőrzászlóaljok — élükön Horthyval — ezen a napon szállták meg Budapestet.

Negyedszázadon át hazudták erről a gyászos bevonulásról, tanították az iskolákban, milyen „örömjongással” fogadta a város lakossága a „nemzeti hadsereget”.

Mattyasovszky rendőrfőkapitány már októberben értesítette a Siófokon székelő fővezérségen Horthyt, hogy milyen előintézkedéseket lát szükségesnek. Javasolta, hogy Budapest határához való megérkezésüket riadójel tu-

hassa a lakossággal. A riadójel
hangzása után az utcán tartó-
zók kötelesek legközelebbi
háza betérni és további intézke-
désekig ott tartózkodni... A riadó-
jel után mindenem nyilvános
helyiség, beleértve a boltokat is,
azonnal bezárandók... a házak
ablakai zárva tartandók...

A Budapesti szervezett fehér-
terrorista karhatalmi alakulatok
feladatuként kapták, hogy a román-
ok kivonulása után azonnal
szállják meg a középületeket és
lehetőleg hermetikusan zárják el
a várost a külső városrészekről.
Kispestről, Újpestről, Erzsébetről
stb. csak külön engedéllyel lehe-
tet bejönni azokban az órákban.

Horthyék minden óvintézke-
dés ellenére rettegtek Budapest-
ről.

A bevonulás előtti napon,
november 15-én megjelent a
lapokban és a falragaszokon a
statárium, ígérve akasztást, fel-
kolonást és egyebet. Például:
„Mindennemű csődület, gyüleke-
zés azonnali fegyverhasználattal
lesz megszüntetve.”

A Gellért Fürdő bejárata elé
ünnepeleményét építettek. Oda
igyekeztek a hivatali előkelősé-
gek.

Bódy polgármester mondta az
üdvözlő beszédet.

— Egytől egyig a szívemhez
szeretnék ölelni benneteket —
szónokolta előljáróban.

— Hassa át szíveteket a régi,
lovagias szellem, mely nem tűr
semmi gyűlölködést, semmi pár-
toskodást, mely nem ismeri osz-
tályt és felekezeti különbséget,
amely csak egyet ismer, a magyar
haza szeretetét... — mondta töb-
bi között a libatollasoktól körül-
vett tengerésznek, aki ekkor —
mint egykori lapok írták — szemé-
livel szinte átszúrta.

A megbékélés gondolata az
ólmunkásoknak sem tetszett,
közbe-közbe ordítottak, hogy
„nincs megbocsátás!”... „nincs
megbékélés!”

Ezután mondta el Horthy vála-

szában, hogy „tetemrehívom itt, a
Duna partján a magyar fővárost”
és nyíltan bejelentette a kizsák-
mányolók nevében a véres meg-
torlást.

A parlamentnél Tormay Cecil
író nő üdvözölte Horthyt.

— Hajnal van! Ti hoztátok — és
mi, asszonyok köszönjük a feltá-
madást... Vegyétek a zászlót, asz-
szonyok keze áldotta meg, szentel-
je dicsőségben a ti férfikeze-
tek...

December 5-én látott napvilágot
a Huszár-kormány internálási
rendelete „az állam biztonságára
vagy a közrendre és közbiztonsá-
gára veszélyes, aggályos és gya-
nús egyének őrizetbevételéről”.
Beniczky belügyminiszter végre-
hajtási utasításában pontosan
megfogalmazza, kiket ért ezalatt.

a) veszélyeseknek, az úgyneve-
zett Tanácsköztársaság fennállása
alatt, mint annak szervei, közegei,
megbízottai vagy fegyveres erejének
tagjai...

b) aggályosoknak, akik az úgyne-
vezett Tanácsköztársaság megalapí-
tása vagy fenntartása érdekében oly
tevékenységet fejtettek ki, melyből
okszerűen következtethető, hogy itt-
tartózkodásuk az állam, vagy társa-
dalom biztonságát, avagy a közren-
det vagy a közbiztonságot veszé-
lyeztetni;

c) gyanúsaknak, akik az úgyneve-
zett Tanácsköztársaság összeomlása
óta izgatott tevékenységgel vagy
egyéb tettel, vagy szóval olyan ma-
gatarást tanúsítottak, illetve tanú-
sítanak, amelyből okszerűen követ-
keztethető, hogy céljuk az úgyne-
vezett Tanácsköztársaság visszaállí-
tására... irányul.”

Az ország börtöneiben, interná-
lótáborokban hamarosan hetven-
ezer ember szüföldött össze s a
foglyokat rettenetes körülmények
között tartották. Több mint öze-
zer életet oltottak ki csendőrszu-
ronnyal, akasztófával, kínzással.
Szánál több az olyan tömegsír az
országban, ahol csoportosan vé-
geztek ki embereket. Százezer
ember hagyta el az országot,
mentve életét a fehérterror elől. S
mindez alig félévi mérlege a
Horthy-rendszernek. A nép ne-

gyedszázados szenvedése, végül
pusztító, nemzetellenes háborúba
sodródása még hátra volt.

Sir Clerk, illetve az antant el-
képzelése a „koncentrációs” kor-
mány működésére ragyogóan be-
vált. Az áruló szociáldemokrata
vezérkar sok évtizedes rutinnal
végezte kitünően kettős feladatát.
Kifelé, a munkásosztály felé de-
magóg módon megjátszotta, hogy
ellenzi a horthysta atrocitásokat.
Ugyanakkor viszont — Peyer szem-
élyében — aláírta az internálási
rendeleteket, aláírta a statáriu-
mot, hogy gyorsított eljárással
küldhessék bitófára a nép leg-
jobb fiait. Segédkezet nyújtott,
hogy most már „törvényesen” foly-
hasson a forradalmárok, a mun-
kásosztály legjobbainak legyilkolá-
sa. Az árulók véres keze többek
között aláírta Korvin Ottó és ti-
zenhárom hős Lenin-fiú halálos
ítéletét is. Nemsokára az ellenfor-
radalom első parlamentje —
amelybe egelőre még a szociál-
demokrata pártnak sem engedtek
képviseletet — Horthyt „kor-
mányzóvá” választotta.

Vanczák János, a szociáldemo-
krata pártvezetőség tagja 1920.
március 2-án a következőket írta
a Népszavában:

„Kormányzó Úr!

A magyar nemzet ez idő szerinti
képviselei az ország legnagyobb
méltóságára emelték fömlétőség-
odat... A munkásságnak nevében
köszöntjük fömlétőségodat a kor-
mányzó székben, egyszerű, férfias
őszinteséggel...”

A nemzeti állásfoglalás és föltáma-
dás munkájához mi minden ge-
rincességünk megtartása mellett
készséggel nyújtjuk oda kérés ke-
zünkkel békülésre, fömlétőségod böl-
cességére bizzuk e kéz értékének
vagy értéktelenségének elbírálá-
sát.”

A „kérges tenyér” oda lett
nyújtva a véres, fehér selyem-
kesztyűsnek. Horthy, fanyalgvá
bár, de elfogadta.

Az árulás beteljesedett. Ne-
gyedszázadnyi időre a fehérter-
ror, a vadállati fasizmus zúdult a
magyar népre.

A befejező rész következik.